

KÜLÖNFÉLÉK.

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése, amint már mult számunkban jeleztük, Fenyőházán (Liptó megyében) lesz. Felhívjuk a t. olvasóink figyelmét a közgyűlésnek tervezetére, amely az egyesületi igazgató-választmány üléséről szóló jegykönyvben foglaltatik (500. oldal).

A kopár, futóhomokos s vizmosásos területeken teljesített erdősitések állami segélyezése. A m. kir. földmivelésügyi miniszter az elmúlt évben, úgy mint a megelőző években is, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből beerdősítendő kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken az 1908. évben sikerrel erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 918 birtokos részére mintegy 4255 kat. hold kiterjedésű kopár területeken teljesített erdősitések után 118.106 K állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ebből az összegből még az 1908. évben 251 birtokos részére, kik állami kezelésbe vett kopár területeiken, 1205·30 kat. holdon, erdősitéseket létesítettek, 29.972 K oly módon utalványoztatott, hogy az erre különösen rázorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtszít részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen még az 1908. évben 63.145 K államsegély utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtszítkez kezéhez abból a célból, hogy ennek az államsegélynek a felhasználásával 218 kisebb birtokosnak tulajdonát képező, állami kezelés alatt álló veszélyesebb jellegű és mintegy 1487·9 kat. hold kiterjedésű kopár terület a kezelő erdőtszít közvetlen felügyelete és vezetése mellett, sürgősen s biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessék.

Végül a folyó év elején 24.989 K pénzsegély osztatott ki utólagosan 449 olyan magánbirtokos között, kik az 1908. évben összesen 1562·2 kat. hold kiterjedésű kopár területet önként és sikerrel beerdősítettek s kiknek az államsegély adományozása az erdősitések sikeres létesítése esetére az 1908. évben kilátásba helyeztetett.

Rakásra összehordott galyak ellopása vétség. Felmerült konkrét esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban kimondotta a Curia, hogy a tulajdonos részére rakásba összehordott galyak már felhasználásra előkészített fának tekintendők; a galyaknak ellopása tehát nem az erdőtörvény 90. vagy más §-a alá vonható erdei kihágás, hanem a galyak (40 korona) értékére való tekintettel a Btk. 333. §-ába ütköző és a BN. 48. §-a szerint minősülő lopás vétségének alkotó elemeit foglalja magában.

A bécsi nemzetközi vadászati kiállításról szóló multkori hiradásunk kiegészítéseként a magyar kiállítási bizottság névsorát a következőkben közöljük:

Diszelnök: dr. *Darányi Ignác*.

Elnökök: 1. gróf *Széchenyi Béla*, 2. hg. *Esterházy Miklós*, 3. *Ottlik Iván* földmívelésügyi államtitkár.

Miniszteri megbizott és kiállítási biztos: *Földi János* m. kir. főerdőtanácsos (Zoltán-utca 16., IV. emelet 18.), kihez a kiállításra vonatkozó ügyek intézendők.

Rendező bizottság: 1. *Róth Lóránt* miniszteri tanácsos, 2. báró *Podmaniczky Gyula* min. oszt. tanácsos, 3. dr. *Szomjas Lajos* min. oszt. tanácsos, a földm. miniszterium elnöki osztályának főnöke, 4. *Ebersz Károly* min. tanácsos, 5. *Sugár Károly* főerdőmérnök, 6. *Clement Károly* erdőmérnök, 7. *Fischer József* műépítész.

Cserépbén tartott havasigyopár. Néhai S. A. uradalmi főerdész 2000 m tengerszinefeletti magasságból származó havasigyopárt szerető gondossággal ápolgatott lakásán virágcserépbén, 400 m tengerszinefeletti magasságban. Akik az így mesterségesen ápoltt havasigyopár-növényeket látták, azt mondják, hogy zöldes szint vettek fel, vagyis mint az üveg, elszintelenedtek.

Miféle tapasztalataik vannak erre nézve igen t. botanizáló szaktársaimnak?

Barthos Gyula.

A tövistelen kaktusz. Az Amerikában élő tövistelen kaktuszok, mint rendkívül bő termést adó fajok, amelyek esetleg alföldi homokunkon is meghonosíthatók volnának, takarmány-nyerés szempontjából nem csekély jelentőséggel bírnak.

Tenyésztsükkel, tövises fajokkal való keresztezésükkel Burbank L., hirneves amerikai kertész foglalkozott. Burbank mintegy

tizenkét év előtt kezdett kísérleteinél számos vadontermő tövises és tövistelen kaktuszfajt vont be tanulmányozása körébe, míg végre a legmegfelelőbbnek a kísérletezéshez az *Opuntia* nevűt választotta.

A vadon termő tövisesek ugyanis rendkívüli méreteket értek el, gazdag táptartalommal bírtak, de nehezen voltak a kísérleti telep számára meghonosíthatók. Másrészt az alig megközelíthető helyeken nöövő tövistelenek silány méretűek, durva, rostos szövetűek és így takarmányozásra alkalmatlanok voltak.

Burbank tehát keresztezte e kettőt, majd ezek ivadékait újból és újból, míg végre ezekből az ősi alakokból sikerült valóban ideális új növényt, „a Burbank-*Opuntia*t” létrehozni.

Ellenállóképesség, bámulatos növekvés, dús táptartalom jellemzi az új növényt, mely valóban alkalmasnak látszik a mezőgazdaságban és állattenyésztésben forradalmat előidézni.

Burbank a kísérleteket saját Santa Rosa nevű farmján Kaliforniában végezte, a legnagyobb gonddal és titoktartással, úgy, hogy senki sem juthatott a féltve őrzött növény egy leveléhez sem. Csak egy ausztráliai társaságnak engedett át 5 darab hajtást darabonként 1000 dollárért.

A kísérlet eredményének értékesítésére különben egy millió dollár alaptőkével részvénytársaság alakult, mely állami védelemben részesül, úgy hogy az év tavasza előtt senkisé sem juthat a növényhez, de máris oly tömeges az előjegyzés, miszerint egyelőre azt alig lesznek képesek kielégíteni. Kilátás van azonban arra, hogy mintegy 10 év alatt az új növény az egész világon elterjedhet, mert bizonyos, hogy mindenütt, ahol mezőgazdaság és állattenyésztés divik, ezen új haszonnövény hamarosan meghonosul.

A föltaláló, aki már hasonló téren eredményesen kísérletezett, mint a magnélküli szilva, a szilva és eper keresztezése, a csiranélküli burgonya, a gyümölcsök és virágok el sem képzelt tökéletesítése bizonyítják, összes fényes eredményei között a tövistelen kaktuszt tartja a legáldásosabbnak, amit modern tudomány az emberiségnek adhatott.

Hiszen bizonyos, hogy a számtalan millió holdnyi száraz homokpusztái földünknek az új növény felhasználásával termékenynyé válnak.

A kísérleti farmon jelenleg minden hat hétben minden egyes

anyanövényen új nemzedék fejlődik, úgy hogy tudósok, látogatók valósággal el vannak ragadtatva annak bámulatos fejlődésétől.

- Egy levél a földre dugva, kihajt és hat hét alatt telve van bimbóval és gyümölcsessel.

Néhány *Opuntia* ki lett ültetve egy száraz homokpusztára, mely esőt jóformán sohasem lát, de folyton ki van téve a déli nap perzselő sugarainak. Ott két hónapig teljesen magukra lettek hagyva és ime bebizonyult, hogy ez a bámulatos növény még ily mostoha viszonyok között is szépen fejlődik.

Természetesen jól megművelt szántóföldben mennyiségileg és minőségileg is jobb eredményt mutat, de tény az, hogy semmiféle más haszonnövény nem éri be oly kevés nedvességgel, mint az *Opuntia*. Olyan levelek és hajtások, melyek heteken át heverve a napon teljesen kiszáradtnak látszanak, földre téve, néhány hét alatt vígan fejlődnek, gyümölcsöt, virágot hoznak.

Legnagyobb értéke van a tövistelen kaktusznak kétségtelenül mint állati takarmánynak.

Ellentétben a többi takarmánynövénynyel, minden részében értékes, nedves, táperős és izletes eledelt ad, mely minden időszakban vágható az anyanövényről.

Ahol erős telek vannak, ott ősszel az egész termést be kell takarítani, ellenesetben a növények künn maradhatnak. A betakarított kaktusz 8—10 napig a szabadban szárítva lesz, ezután mint zöldsztakarmány fagymentes helyen tartandó el. A legjobb hajtások és levelek pedig a tavaszi ültetéshez teendők el. Egyszóval a tövistelen kaktusz hasonló elbánást kíván, mint a burgonya. Nagyértékű még az *Opuntia* mint majorságtakarmány, melynél kitűnő hizlaló tápanyagot képez.

Mintegy egy hektárnyi terület évi termése elegendő tíz darab felnőtt szarvasmarha egyévi takarmánya fedezésére. Az állat nagyon jóízűen fogyasztja, valószínűleg azért, mert takarmány is, víz is egyidőben, és mert nagy százalék növényi só-t tartalmaz.

Éppen ezen okból az *Opuntia* mint emberi táplálék is megbecsülhetetlen, sőt gyomor- és vesebajoknál hasznosnak is bizonyult.

Készítési módja a legkülönbélebb; használható zsirban kisütött szeletekben, mint a spárga vajjal, főzeléknek, kitűnő salátának stb.

Gyümölcse, melyből egy hektáron mintegy 10—20 tonna

terem, Burbank gazdatisztjei és munkásai szerint, a legizletesebb ételek egyik.

A kiültetésnél a leveleket egymástól három lábnyi távolságban ültetik.

Kedvező időben, a harmadik évben egy hektár termés 400 tonnát is kitesz. A kísérleti telepen a hároméves növény sulya 400 fontot tesz ki, ennek hathetes levelei 6—7 hüvelyk vastagok, üdék, zöldek.

Teljesen száraz homokos talajon 50—75 tonna takarmány nyerhető hektáronként.

Ime, *ha a fenti leírás való*, vagy a valóságot csak megközelelti, mily mérhetlen fontos tényezőjévé válhatik ez hazánk mezőgazdaságának, de különösen száraz, terméketlen homokpusztáink hasznosításának! Füzy Zoltán.

Halálozások. *Lux* Vilmos nyug. m. kir. főerdész (Liptóujvár), továbbá *Grenyik* István árvai urad. erdőgondnok (Polhora), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai elhunytak.

Pfenningberger Frigyes, a belyei uradalom nyug. erdőmestere Villányban elhunyt. Béke hamvaikra!

„**A Gazda**“ czimen egy köz- és mezőgazdasági hetilap első számát vettük, amely a kis- és középbirtokosok érdekeinek felkarolását vette programjába. Szerkesztőség és kiadóhivatal Bpest VIII. József-körut 66. Ára egy évre 12 K.

Biehn János Budapest, aszfalt- és kátránytermékeiről szóló árjegyzékére, amely jelen füzetünkhöz van csatolva, felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Mikes János* m. kir. erdőtanácsost — sok éven át teljesített hasznos szolgálatainak elismerése mellett — állandó nyugalomba helyezte.